

Plymouth, Pa., 7 Liepos.

Vargingas šiadien gyvenimas prasto darbinjko, kuris savę ir savo szejmyną užlaiko isz kasdieninio tiktai uždario. Darbdaviai tenkindami darbą sutrumpina dienas darbo, o darbinjkas, negaudamas tokiu budu darbo, tur badu savę kankiti. Na, ir iszgyvenk tu, žmogau, uždurbant per isztisą mėnesį 6 dol., o kartais ir da mažiau. Tai vos užtenka ant pusės mėnesio maistui, ogi kur kitoki reikalai? Todėl negalima suturėti savyje ramumo ir neskiroma draugė gailingo jausmo — aszara nenoroms spaudžiasi isz akių ir szlapina kožno sudirintą prakaitu veidą, kada pasimislyji kaip mes mažiulėliai turime kentėti; o nevienas kenczia ir nezino isz ko tas paeina ir kėno ta priespaudos ranka sunki ant jo. Ne mažai taipgi ardo szirdį, kada pamislyji kad ir tą paskutinį centą lupa isz tokio žmogelio ir nori atimti nū burnos paskutinį kasnį dūnos.

Ne vienas dar pamena, kad keletą metų atgal nereikėjo dejūti apie gavimą darbo. O dėlkogi dabar tokia atmana? Gal jau per daug darbinjku randasi, kad isztiesų jau negal užtekti darbo dėl visų? O ne. Darbinjku dar suvis nėra per virsz; bet didžiausia ir neiszteisinama kaltė tos prieszastės, kad nėra gero ir iszmingo gaspadoriaus, kuris mokei vestu ukę ir iszrastu darbą dėl kožno darbinjko. Tiktai pažiu-rėkim kiek tai dabar be jokio reikalo iszeina pinigų į užrubežį dėl pristatymo reikalinių gausių daiktų ukėsams (szios szalies, tūm kart kaip isz dalies tas viskas yra galima sziczion iszdirbti ir dar į užrubežį iszleisti, negu isz kitur sziczion gabenti. Kada taip pasidaugitu reikalas iszdarbių, tai kartu eitu reikalavimas darbinjkszkų rankų, o visi tie pinigai, kurie dabar iszeina į

užrubežį, liktu sziczion. Per tai ir vėl pasigerintu buvis szios szalies darbinjku ir abelnai visų ukėsų. Daugiausia kaip žinoma apsisunkino padėjimas darbinjko nū to laiko, kaip valdžia szios szalies pateko į rankas demokratų, kuriems kaip matyt nedaug rūpėjo gerovė ukėsų szios szalies. Todėl dabar gerai mislyjanti žmonės pasirijo atsikratyti nū demokratiszkos valdžios ir, kaip galima tikėtis, republikoniszka partija pervirszjs demokratiszka, ir valdžia szios szalies vėl pateks į republikonų rankas. Kaip matyt isz platformos priimtos per republikonus ir isz atsiliėpimo paties McKinley'aus tai daugel viskas atsimainyti tur ir atsimainyti ant geros pusės. Tarp kitko McKinley's sztaiką sako: „Numesti mokestis (akeczyžes) nū daiktų reikalingų dėl gyvenimo, kokių sziczion nėra ir negalima iszdirbti; ant daiktų reikalingų dėl gyvenimo, kuriūs sziczion galima iszdirbti uždėti tokias mokestis, kad tie susilygintu su szios szalies iszdirbimu prie geros mokesties darbinjkams; o ant daiktų iszleidinių uždėti tokią mokestį, kad toji pridengtu yvairius randavus iszdavimus“. Ir isz praeito laiko matyti, jogei McKinley visad rupinosi apie gerovę szios szalies, todėl galima tikėtis kad ir ant toliau neatstos nū to. O kaip sako Peffer, senatorius isz Kansas, McKinley szjmet joku budu ne bus sukirstas. Stotis prieszingai gal tiktai tada, kaip visi szalinj-kai liūso muszimo sidabrinų pinigų, nežiurint partijų, padūtu viens kitam ranką ir isz vien darbūtsi.

Isz žemiau padūtos platformos kožnas pamatys mierį republikonų, ir nū užlaikymo pilnybėje tos platformos prigūfi gerovė ukėsų szios szalies. Kokia bus platforma demokratų to-

liau pamatysime, nės tautiszka demokratų kovencija prasidėjo da tikt šiadien Chicagoje, ir pasibaigs turbūt 12 d. szio mėnesio. Įtalpa priimtos republikoniszkos platformos yra sekanti:

Pirmiausia parodyta buvo užsitarnavimai republikoniszkos partijos ir po tam iszdėta nesargumas demokratų, kurie pirmą kart nū laiko buvusios namkarės pagriebę į savo rankas valdžią, pridarė tiek nelaimės visam sziam krasztui. Ant pridengimo yvairių iszdavimų užtraukė per praėjusius tris metus 262 milijonus dolerių skolos, o jau priesz demokratų valdymą ne tikt nebuvo skolos, bet dar liko izde pinigų, nors nemažai buvo tūm kart užtraukta ir skolos ant vedimo buvusios namkarės ir reikėjo iszmokėti už tai; panaikino iszdirbystę, apyvartą, atėmė nū darbinjku darbą ir tūm neapsakomai apsunkino padėjimą darbinjko ir t. t.

Tarifai.

Atsiliėpta buvo apie užtariamą ir praplatinimą iszdirbystės szios szalies per pakėlimą mokesties (akeczyžes) ant dalykų svetimžemiszkos iszdirbystės, kurie yra gabenami į szj krasztą. Ir tą mokestį ant tokių iszdarbių ant tiek pakelti, kad szios szalies iszdirbimai atsieitu pigiau, negu įgabunami isz kitur.

Maino apyvarta.

Paniekinta iszbraukimas traktato apie maininę apyvartą, kuri buvo užvesta per paskutinę republikoniszka administraciją ir dabar isznaujo pareikalauta įvedimo to taip, kad visoki produktai amerikoniszku farmų, girių ir dirbtuvių butų kaip galima daugiau iszleidžiami į kitas szalis.

Cukrus ir vilnos.

Republikoniszka partija prisizada remti iszsiplėtojimą auginimo cukrinių augalų ir iszdirbimą cukriaus sziczion Amerikoje, už kurį dabar kas

metas iszeina į užrubežį apie 100 milijonų dol.; taipgi praplatiti auginimą avių ir isz jų vilnų iszdirbti sziczion yvairius milus, ir tą iszdirbystę ant tiek praplatiti, kad nereiktų isz svetimų szalių tai sziczion gabenti ir tōkiu budu milžiniszkas sumas pinigų kitur iszleisti.

Laivinė.

Pareikalauta, kad jurinė prekyba atsiliktu tiktai per amerikoniszka laivinę. Laivai turi but budavoti sziczion Amerikoje, tur but savaszia amerikonų ir dirbti ant jų gal tiktai amerikoniszki darbinjkai.

Piniginis reikalas.

Republikoniszka partija stoja už teisingus pinigus, taip kad kožnas dol. auksinis, sidabrinis ar popierinis turētu lygią vertę ir but paremtas ant vertumo aukso, kaip tai yra priimta visose pirmaeilinėse vieszpatystėse ir dėlei to nor užlaikyti iki sziol buvusę sistemą piniginę, paremtą ant tiesos įvestos per republikonus 1879 m., nū kurio tai laiko kožnas doleris turėjo tikrą vertybę aukso.

Pensijos.

Pripažįsta už teisingą mokėti pensijas veteranams, taipgi dūti jiems pirmą vietą priėmimė ant randavos tarnystės, kad tokiu budu užlaikyti prižadą dūta jiems per žmones valandoje, kada reikalavo jų pagelbos, esant sunkiausiam padėjime.

Užrubežinė polytika.

Užrubežinė polytika tur but vedama iszmingai ir su pilna galybe taip, kad visi reikalai szios szalies, jos ukėsai ir jų savastis turėtų visur pilningą užtarymą, nežiurint koku budu ir už kokią prekę butu atgaunama.

Salos Havai tur likti po priežiura Suv. Valst. ir jokia užrubežinė vieszpatystė negal maiszytis į jų vidurinius reikalus. Kanalas Nicaragua

tur but iszkastas už amerikoniškų pinigų ir tur ant visados likti po kontrole Suv. Valst. Prie nelaimingųjų armėnų republikonizska partija išreiskė savo simpatiją ir reikalauja, idant Suv. Valst. pasirūpitu apie nustabdymą plovynių, taipogi kad tur tiszkas randas užturtu už amerikonus, apsigyvenusius Turkijoje. Doktrina Monrojaus tur but užlaikoma pilnybėje t. y. kad jokia europizska vieszpatystė negal didyti savo kolonijų Amerikoje, prieg tam republikonizska partija tikisi, kad pagal visų sutarimą Europa su laiku atsisakys nū savo kolonijų Amerikoje. Republikonizska partija išreiskė karszcziausia prielankumą prie narsiai kovenczių kubieczyų už valnybę ir pripazįsta, kad Ispanija jau netur valdzios ant s. Kubos ir dėlto republikonizska partija skaito už reikalą, kad Suv. Valst. ant kiek galima keliu tvarkos pasirūpintu apie suteikimą Kubai neprigulmingumo.

Laivinė.

Tvarka, pasitikėjimas ir reikalas užlaikymo galybės šalies reikalauja užvedimo stiprios laivinės karizskos ir padrutinimo pajurinių portų. Dėl apsergėjimo gero pasi-laikymo mūsų ukėsu ir darbinjko priesz nepasitikimą konkurenciją pigio darbinjko užrubežinio, reikalinga yra permaina tiesų kas link emigracijos, ir dėlto neįleisti į szią szalį žmonių, nemokanczių skaityti ir raszyti. Toliau platformoje atsiliepta apie užlaikymą tiesų kas link civilnos tarnystės, užvesti rodą, kuri tur iszriszti kokį ten ginczą tarp darbdavių ir darbinjku, kaip galima palengvyti įgavimą zemizskų valdinių ukėsam be mokesties (free Homstead) priimti teritorijas prie Unijos; dūti Aliaskai reprezentaciją kongrese; aprubežiūti girtybę ir dūti platesnes tiesas mote-

rims.

Praneszame gerbtiniems „Vienybės“ skaitytojams idant teiktumėtės prisiūsti užmokestį už laikrasztį už antrąjį pusmetį, o taipgi ir tie kurie dar neužsimokėją esate už pirmąjį pusmetį ir dar senesnio laiko kaltybės; kurie neprisiūsi gavę szitą numerį, tokiems visiems laikrasztis taps sulaikytas.

Dėlto nenorėdami pertraukti sav skaitymų teikitės skubei prisiūsti prenumeratą ant szito adreso:

Mr. Jūzas Pauksztis
P. O. Box 1018
Plymouth, Pa.

Isz Lietuvos.

— *Suvalkių rėdyba.* Ukinikai įsitėmijo, kad apie szv. Antaną kas metas palyja. Matyt, apie tą laiką užaina lietingas upas. Ir szjmet apie tą laiką palijo — o jau lietuczio reikėjo. Tikt szjmet labai asztrus metas: jau kad sausuma, tai karsztis, saulė kepina, prie dvideszimtis kelių laipsnių szilumos smarkus vėjas gerte geria isz žemės drėnumą, pertai neįstabu, kad nors neseniai buvo net per daug prilyta, beziurint vėl žemė truksta, vėl reikalingas lietutis. Kad reikalingas lietutis — sztai ir kyla debesys, nedidelis, nē netamsus, rodos retas, palszas. Bet szit užėjo, tai kaip pils, tūjaus viską pasėmė, visur tikt bėga upeliai. Toksai szjmet pavasaris kad sausa, tai ir džiovinama, o kaip pils lietutis, tai ir per akis. Ir ledai labai tankiai krinta: klausyk, tai ten javus iszkirto, tai ten. Regis nē vienus metus tiek daugelije vietų ledai nekrito, kaip szjmet. Tikt reikia ir tai pasakyti, kad szjmet labai ant menko ploto ledai krinta: iszkirs dalį javų dviejų — trijų ūkinjku, kaip kada tikt vieno, o aplinkui niekeno nē nelykstės. Kitais metais suvis kitaip budavo: ledai

krisdavo kad ir ant siauro, bet užtai ant ilgo rūszo, bent kelis verstus ilgio. Javai zieminiai iszrodo dailiai, kaip bus su vasaroju, dar per anksti spręsti.

Dar grįszziu sykį prie „karunacijos“, nors ji seniai perėjo ir Dieve dūk, kad kita daugiaus niekad nebutų... Kaip matote, ne isz meilės grįztu prie „karunacijos“. Tikt asz turėdamas priesz akis du faktus isz laiko tos karunacijos, zinau, kad abudu yra blogi, vienok niekaip negaliu suimti savo menka galva, katras isz jųdviejų yra blogesnis. Gal atsiras malonus skaitytojas, kursai iszrisz mano abejones.

Vienas tų dviejų minėtų faktų jau yra zinomas skaitytojams „Vienybės“. Jau jie žino, kad *Senapilėje* urėdnikai dėjo sądėlin po tris rublius, kad paskui dienoje karunacijos kelti už tūs sudėtus pinigus „balių“ ant garbės caro. Žinote, gūdotini skaitytojai, kad prie to „baliaus“ prisidėjo ir kunjgas Miknevyczius, prefektas *Senapilės* gimnazijos, mokinantis joje tikėjimo dalykus maskolizskoje kalboje — ir jis prikiszo savo „trirublę“. Dabar liekasi tikt pridurti prie to, kad dar priesz rinkimą tų trirublių buvo nutarta 50 rublių isz surinktų pinigų paskirti ant cerkvės, o už likusius kelti „balių“ ant garbės caro. Apie tai, kad 50 rublių isz tų pinigų eis ant cerkvės, kun. Miknevyczius žinojo, vienok trirublę davė. Tai toksai pirmas faktas — paklauskite antrojo.

Laikia karunacijos buvo įtaisyta, kaip kitūse miestūse, taip ir *Senapilėje* supynių, prikasta stiebų slūgti, prikarsyta karunėlių, kad butų neva dailu. Susirinkę isz kaimo žmonės ziopsodavo į tūs „grazumus“, ypacz kad karunacija buvo trecią dieną Sekminių, kada *Senapilėje* yra atleidai. Tarp tų ziopsotojų buvo

daug merginų. Sztai maskoliai — kareiviai prasimanė pasinaudoti isz to: pasigriebs koki trys, keturi kareiviai nū kraszto vieną merginą ir lekia į rugius, rodos nē žemės nesiekdami. Tas jiems jų lengviaus buvo padaryti, kad *Senapilės* didysis plecius atsiremia į laukus, o ziopsotojų buvo iki sutėmų. Tai toksai antrasis faktas.

Dabar sustatę greta tūdu faktų, pasakykite man, bet isz tikros duszios, keno yra bjauresnis darbas: ar katalikų kunjgo, dūdanczio pinigų ant statymo stacziatikų cerkvės, suvis nereikalingos patiems stacziatikams, tikt paskirtos maskolinimui katalikų, ar tų paleistuvių, pusgyvulių maskolių? Meldziami netraukykite pecziais iszgirde tokį klausymą; kareivių darbas, zinoma ant pirmo dirstelėjimo yra bjauresnis, kaip kunjgo Miknevycziaus, bet pasakykit man, keno darbas yra blėdingesnis? keno darbas turės bjauresnius vaisius? Jei jus tą jūkais nudėdate, tai atsimit, kad kareivių pasielgimo niekas nepagirs, jų pasielgimas neturės pasekėjų. O kunjgo Miknevycziaus pasielgimas turės pasekėjus? — Dėlko ne? Tegul, antgalo, ir nebus pasekėjų, tai reikia ne užmirszti, kad yra „diktatoriai“, kurie taiso „meszkeres“ gaudyti katalikus į stacziatikystę, o mus kunjgelis Miknevyczius patsai iszsiszaukia buti „vieton slieko“ ant tos „meszkerės“... Na, tai dabar spręskit, keno pasielgimas bjauresnis: kareivių, ar prefekto?..

Bet kad jus neteislingai neapsudytumet prefekto (asz nežinau dėlko vis man rodosi, kad skaitytojai labjaus kaltis kunjgą prefektą), reikia žinoti, kokios yra „iszteisinczios aplinkybės“. Dalykas su kareiviais: jie tamsus; jie neiszsilavinę nē protiszka, nē mo-

ralizškai; jie paeina iš gilios Maskolijos, kur paleistuvystė yra paprastas daigtas, kur bjaurus žodžiai ir priežodžiai yra vartojami mažų ir didelių; jie tarnauja kariūnėse, kur jūs tikt vargina, nepakakdami jų psichizkų reikalavimų, per ką jie virsta į gyvulius, už pusgyvulius yra skaitomi vyriausybės, ir dėlto gyvulizškai padarė. Rodos „iszteisinanczių aplinkybių“ kareiviai turi pakaktinai.

Nemaziaus jų turi ir kun. Miknevyczius: jis yra prefektas gimnazijos, ima nepamelūsiu, ar 800, ar 1200 rublių ant metų algos už tai, kad *maskolizškai* mokina katalikų vaikus tikėjimo dalykų, tai dėlko jam nedūti tą nieką — trirublą, ant *maskolizkos* cerkvės, ypacz kad galima nutildyti sąžinę tūm, kad tie pinigai yra dedami ne tiesiog ant cerkvės, tikt ant haliaus? Kunigas Miknevyczius yra mokytas vyras, jisai net paraszė knygą (persergsczių: ne maskolizškai, tikt lenkizškai), turbūt kad patį savę suramyti: „Ramumas szirdies“ — taip ta knygą vadinasi. Tai-gi kai-po mokytas žmogus, jisai turėjo gerai suprasti, ką reiszkia žodžiai Seinų: „Tegul velyk tikėjimas mokslainėse bus iszguldomas gudiszkoje kalboje, ne ką visai nebutų iszguldomas“. Suprato ir konsekventizškai protaudamas daėjo, kad velyk szelpti cerkves, ne ką „szioje bedievystės gadyneje“ visai be szventenyczių apsieiti (katalikų bažnyczių maskoliai vienų sugriuvusių nedūda atnaujiti, kitas atėmę pavertė į cerkves). Gūdotinas prefektas jau nū 1882 metų prefektauja prie Senapilės gimnazijos, pramoko per tą laiką truputį gudiszškai kalbėti, jau dabar ne ant mokytinio žemesnės klesos supykęs nesaiko: „Smakacz, stupi w u-gol!“, ir per tą laiką isz szirdies pamilo murus „savo“

gimnazijos; įtaisė gudai toje gimnazijoje cerkvę mokytiniams, paskui pavertė ją į parapijos cerkvę, dabar rengiasi dar padidinti tą cerkvę — argi nesmagu ir kunigui Miknevycziui nors triruble prie to prisidėti — supraskit patys.

Dabar, kada iszklausėt visas „teisinanczias aplinkybes“, spręskit, keno bjairesnis darbas: kunigo ar kareivių?

Jeigu jus nesigailit mankyti galvas, tai asz pridėsiu dar treczią „faktą“: galėsite tada spręsti, kuris isz trijų yra bjauriausias. Sztai tas „trecziasis“: vienas rustus tėvas pamatė, kad jo sunus praeidamas pro tarnaitę pakibino ją. Rustus tėvas, negana ką iszperė kailį meiliam sunui, dar suriszes jį imetė į vežimą ir nuvežė kelis verstus į parapijos bažnycią, kad tūjaus... „iszsispaviedotų“.

Jus gal pagirsit szį tėvo pasielgimą, vienok asz isz szirdies prisipazįstu, kad negaliu jokiū budu suprasti, kuris isz szijų trijų atsitikimų yra bjairesnis. Net jaučiu, kad greicziaus gauczia sumiszimą proto bemislydamas, ne kaip isz-riszczia szį klausymą.

Žvalgūnas.

Isz Kitur.

Suvienytos Valstijos.

— *Denver, Col.* 500 delegatų isz yvairių polytiszkių partijų laikė czion 25 d. Birzelio valstizską konvenciją. Ant tos konvencijos priėmė platformą ir iszrinko delegatus ant tautizskos konvencijos, kuri atsibus 22 d. Liepos m. St. Louis. Platformoje yra minėta, kad isz paskutinos remti liūšą muszimą sidabrinų pinigų ir prisidėti prie jeib kokios tautizskos partijos, kuri kartu su savo kandidatu ant prezidento taip-gi stos už liūšą muszimą sidabrinų pinigų.

— *Chicaga, Ill.* Miestelij West Louisville, 28 d. Birzelio atlanke smarki vētra. Daugelis namų iszgriauta ir žmonių užmuszta.

— *Cleveland, O.* 2 d. Liepos dirbtuvėse firmos Brown Haisting Works pakilo straiakas. Darbinikai nor padidimimo užmokesties. Dėl sulaikymo straikūjanczių tapė prisizsta dvi kompanijos milicijos. Daugelis straikūjanczių suaresztavota.

— *Wilkes-Barre, Pa.* Anglekasyklose Red Ash, kur pereitą savaitę atsitiko nelaimė, darbas paszalineme griuvėsių eina be perstojimo, vienok nėra vilties kad atras nors vieną da gyvu.

— *Vancouver, B. C.* Isz Japonijos daėjo zinia, buk Rosija paliepė Japonijai pasi traukti nū salos Formoza. Į Vladivostoką Rosija sutraukė 100,000 kareivių.

Dienrasztis „East World“ raszdamas apie pasielgimus Gudijos didei stebisi, kad visas vietas rankas sudėją žiuri, kaip tasai kolosas platina rytūse savo milžinizską galybę.

— *New Yorkas.* Senorius T. Estrada Palmer, virszinikas kubanizskos Juntos atlaikė nū jen. Gomezo laiszką, kuriame tasai danesza apie muszą kubieczy su Ispanais ties m. Saratoga, kur isz pusės ispanizskos kariūnės krito 200 negyvais ir daugelis buvo suzeistų, o kubieczy krito taktai 11 negyvais ir vienas buvo suzeistas.

— *Buhvayo.* Kolumna kapitono Laingo sumuszė Matabelus ties Belingne. Matabelų czion krito 250.

— *Valparaiso, Chili.* Ant prezidento republikos tapė apriuktas Friderikas Errazurist.

— *Kayras.* Pereitą savaitę apsirgo czion ant tulzinės 1,385 ypatos ir 1091 mirė.

— *Londonas.* Krikszczionys ant s. Kretos sumuszė turkizską kariūmenę arti Bukolies.

— *Berlynas.* Parlamentas perkratinėjo randavą projektą apie permainą civilizsko kodekso. Permainos siekia daugiausia apasztrinimą paragrafų apie socialistus ir polytiszkas draugystes. Socialistai ir radikalai yra prieszingi tam. Hohenlohe, vokizskas kanceleris nor atsisakyt nū tarnystės. Ant jo vietos but pastatytas Pilypas Eulenburgas.

Isz lietuvizsku dirvu Amerikoje

Gromata bruzdanczių jaunūmėniai Lietuvoje.

Maloni Jaunūmėne Lietuvoje!

Malonus žodžiai, auksiniai darbai, apsaldina mūsų szirdis esanczių toli ten nū Jus gyvenanczių Lietuvoje, jeib mes gauname iszgirsti kad Jus jauni vaikinėliai ten mus tėvynėje bruzdėdami reikalūse lietuovystės, esate tikra adgaja nuslogitos senos lietuovystės.

Malonus jaunime, mes zinome, jog mūsų garbingi tautizski reikalai, rymo pasirėmę ant krutinių geros valios tautizskų darbinikų, ir su tūmi besidarbudami, iszvystame stojanczią mūsų eilėna jau ir tėvynėje jaunūmėnę, ir iszvystame pagelbinikus mūsų trusui savo jaunyczius gentainius.

Uztiesą, visi gražus mūsų mieriai, bet ne lengvi iszpildymai! Žinau gerai, kad Jusų takai iszbarstyti spygliais erszkėczy, skausmais, persekiojimais, nės su gražiais tautizskais darbo vaisiais, turite slapytis kaip nakties pustynėse paukszcziai, o kartais ir szeszėlio prisistebėti. Jus tai malonus jaunimo žiedai, tikiu,

kad mokėsite savo ateitėje pamokyti ir vaikucius budami tėvais gražios mus lietuvystės mylėjimo ir tautiško išsitolinimo.

Tu tai tėvynės mus jaunime, nepagailėsi paraginti ir savo sandraugias (merginas) prisarti prie geresnės pažties savo tautą, kurios toliaus stojus moterimis vyrų, motinomis vaikų, pataikys barstyti tautiškos meilės sėklelę szirdysna auginanczių vaikų, kurie ateitėje iszdūs mūsų tautai pageistiną vaisių.

Linkėdams tav malonus jaunime, pirmiausia doros, toliaus laimingai nenuilstancio pasidirbėjimo ant lietuviszko lauko, liekūsi jausme žvelgdams krasztan, kur randasi mus tėvynė Lietuva ir Jusų garbingas veikimas auga. Su gūdone

Pažystamas Trupinėlio.

— *Brockton, Mass.* Sulaukes garbingo laikraszcio „V. L.“ kas kartą matau svarbesnius uzmanymus mūsų brolių, kas link visokių reikalų mūsų tautos. Kaip prisiziuri yra daug reikalingų darbų, bet kur rasti tūs darbinjus, kada tarp mūsų dar suvis mažai tesiranda tokių?

Szitali turėjome du didžiausius darbus dėl nuveikimo, kaip tai: namas emigrantų ir pakėlimas protesto priesz Rosijos carą. Ir taip galima sakyti mes jūs tikrai apsvartėm, iszkritikavojom ir palikom, ir vėl randam naujus. Dabar szitali vėl atsirado antri du uzmanymai: suszaukti lietuviszką kongresą ir antras po antgalviu: „Tėvynainius Szelpkim“. Kaip matoma, tai ir szie du uzmanymai yra didei naudingi. Jeigu mes visi, kiek sziczion yra (padūdamas ant 300,000) paszvestumėm po porą ekzemplierių kniguczių ir po nors 10 centų ant savaitės ant to reikalo, tai vienais metais padarytumėm didelį zingsnį ant lietuviszkos

dirvos, o ir savo brolius apszviestumėm ir priukvatitumėm jūs prie skaitymo knigų ir laikraszczių. Mes, kaip kada su vienu vakaru ar prie brolių (bilijardo) ar prie alaus iszleidzeme po kelis deszimtukus, o kad mes tikrai kaip sakiau, vieną savaitę paszvestumėm: po 10 centų koznas, per vieną tikrai savaitę sudėtume apie \$3,000. Tokiu budu labai daug gero galėtume padaryti. Taigi bandykime broliai taip daryti, gal pasiseks.

K. Gedeminas.

— *New Britain, Conn.* Po visą Ameriką lietuviai dirba dėl labo tėvynės Lietuvos ir dėl pakėlimo lietuviszko vardo, bet mus miesto lietuviai mislija jog jau Lietuva mirė ir viskas prazuvo kur nežinoma. Neteisybę broliai mes mislijam, jeigu kitų miestų lietuviai pripazįsta reikalingumą dirbti ant lietuviszkos dirvos ir platįti apszvietimą tai kodėl-gi mes neturim to supratimo, kas gal dėl mus but naudingo. Ar negėda mums kad kitų miestų lietuviszkas vardas yra pasikėles, o mus mieste dar suvis nežinomas, turime gana gerų vyrų ir suprantanczių visus reikalus mus bet kol mes miegam tai nieko gero nesulauksime. Po teisybei pasakius, mes neturim vadovų gerų, katrie paroditu mums kele, kokiame nors gerame uzmanyme. Katrie isz seniau Amerikoje apsigyvenę ir daugiau supranta polytikiszkus dalykus, kaip tai mus ponai biznieriai, kurie susideda isz keturių salionikų ir vienos lietuviszkos kompanijos grosernikų ir tie ponai biznieriai mus per pirsztus ziuri ant lietuvystės ir polytikos. Jau mes prascziokai buvom pradėja tverti polytikiszką kliubą, turėjom apie porą mažų susirinkimų, jau buvo prisirasę keli sanariai, bet isz biznierių nėvienas nepribuvo

ant susirinkimo; nėvienas isz jų dar atkalbinėjo, kad nereikia girdi jokių kliubų nei Amerikoniszkų popierų, sakydami jog tas nieko gero neatnesza dėl lietuvių. O asz ant paveikslo padūsiu visiems skaitytojams „Vienybės“, ką giliūja Amerikoniszkos popieros. Mus mieste keletas savaičių atgal, apsirgo vienas lietuvis jaunas vaikas, kataras neprigulėjo prie jokios draug. ir neturėjo Amerikoniszkų popierų. Jisai norėjo pasidūti į ligonbutį; bet kada nuėjo pas miesto virszinikus kad iszdūtu popierą į ligonbutį, tai buvo pirmas klausymas: ar tur Amerikoniszkas popieras? O kad ligonis neturėjo, tai pasakė, miesto virszinikai: „esat paliokai, tai eikit ant korto ir tenai gausite pagelbą, nes esat daug pinigų iszmokėję kortui, tai tegul jis (kortas) priglaudze bėdoje, o miestas į jus nieko neturi“. Ot mieli skaitytojai ką giliūja Amerikoniszkos popieros, o podraug ir polytikiszki kliubai. O mus miesto lietuviai apie tokius neatbutinai reikalingus dalykus visai nesirupina pakol turi laiko, o kada prieina kokia nors bėda, tai reikia daryti kolektas ant ligonių, ar pagrabų. Kelkim broliai isz sunkaus miego, stokim prie darbo tautiszko, skaitykim gerus laikraszczius, o pamatysim kaip kitų miestų lietuviai dar būjasi nenuilstanczei dėl visų lietuvių labo. Supratę mus brolių krutėjimą gal susiprasim patys jog esam skandintojais tėvynės Lietuvos, katra aszarose popludus szauke mus prie tautiszko ir polytikiszko darbo.

Farmeria bernas.

— *Elizabeth, N. Y.* Meldžiu patalpiti ir mano nors pora žodelių, kas link pasielgimo mus miestelio lietuvių. Nors mažo esiu iszmanymo ir mažo mokslu žmogelis, bet ir

tai neiszkencziu neatsiliepes kaip matau kur ką gero. Jau gana geras laikas, kaip nieko neužtėmyju apie mus kuniją ir parapijonis.

Pirmiau, kada pas mus buvo da kun. Servetka, tai kiek vienam num., kiekvieno laikraszcio buvo galima patėmyt visokius skundus tarp parapijos ir kunigo. Kodėl-gi dabar nėko negirdėt? Man rodos kad mes jau ir perdaug užėmėm skaitytojus „V.“ su savo skundais, todėl-gi prasom dabar pasidalyt sykiu su mumis ir džiaugsmu. Kaip tikrai atėjo pas mus kun. Žindzius, tai viskas dabar pas mus labai puikai eina, ir kiekvieno žmogaus szirdis džiaugesi, kad mus taip Dievas gausinagai apdovanojo ir suteikė mums jo mylistą kun. B. Žindzių už vadovą. Tiesybė yra da tokių, kurie ir dabar dar urzge užkampėm, bet tai neką paisyt ant jų!

Tai, bucziau ir užmirszes! O gi piknikas, piknikas, kuris bus 11 d. Liepos mėn. t. y. Subatoje. Prasideš nū 1 po pietų ir trauksis iki 12 nakties. Dėlto-gi, varde pagūdoto mus klebono ir visos parapijos, užprasom visus aplinkinius lietuvius ir lietuvaities ant to gražaus pasilinksmimimo. Žinote broliai, kad tai yra parapijos reikalas ir visas pelnas eis ant lietuviszkos baznyczios.

Su gūdone

Andrius Salyklius.

— *Mahanoy, City, Pa.* Kelis sykius patėmijau labai nedailu apsiėjimą mūsų brolių Mahanojiecių, isz kurio kyla kartais didelis nesutikimas o labjausia tarp mus kauniszkų bei suvalkiecių, kurie vieni kitų, nežinau dėlko, neuzkenczia ir kaip tikrai susitinka tųj prasivardzėvimas vieni ir kitų ant ulyczių. Kaip jau visiems zinoma yra, kad Kauno rėdybos lietuvių nekurie žodžei skyrus yra iszkalboje su

suvalkiečių; kaip tai: nebėra-nebenori, nebeisiu-nebebuvo ir t. t.“ Tai tas jau suvalkiečiams visados už liežiuvio užkliuva. Prisiziūrėkim kaip jie apsieina su tokiu žmogum, kuris ką tikt atvažėvęs iš Lietuvos. Kaip tiktai išgirdo kad atvažiavo kauniszkis, tai tūj' sako, „girdėjau kad atvažiavo zanemunczikas, ten ir ten, eikim pasiklaustyt kaip jis szneka“, ir tūj' pradeda, su veidmainyste, sveikint ir klausinėt: „kas girdėt senam kraujui, mažu kokių naujienų atvežėt ir t. t. ir t. t.“ Ir kas tada darosi, kaip tas žmogelis sznekėt su jais pradeda? Ogi jūkesi visi ir beveik ant kožno zodzio pasimėgdžioja. Tai dabar matot mieli broliai kokių tai netikusių yra žmonių; vietoj' pasikalbėt meilingai su savo artymu, jie rodo savo dantis, kaip žydas ant pervazo. Toki žmonės pasirodo, kad visai netur meilės artymo. Ir da kas didei išsiplatino tarp mūsų brolių mahanojiečių tai kokis tai nedoras zodis, kurį net gėda czion raszyt ir kur tiktai eisi ar ulyczia arba į saliuną įeisi, arba ir taip į kokią stubą, tikt praszau mielas skaitytojau neužpykti, nieko geresnio neiszgirsi kaip tikt „Avie.. b....“, tai pirmutinis zodis; o pabandyk tokį nemazgothurnį sugėdīt tai iszgirsi tą ko da nē negirdėjes. Ak jau kas negražu, tai negražu... Velyk į to vietą geresnį zodį iszmislītumėt.

T.

— Worcester, Mass. Skaitėme lietuviszkūse laikraszczūse, kad kun. Maszotas yra suspendavotas ir „Saulėje“ patilpo jo paties apsigarsinimas, kad važiūja į Afrika. Iki sziolei vienok jis dar užsilaiko Worcesteri, ir nedėlioms laiko szv. misz. — sumą. Vietinis-gi kunigas tiktai pamokslus sako. Bet kokius pamokslus! Parapijos reikalūse parapijo-

nai patėmijo kad mus kun. sa-vaip elgesi ir pradėjo kn. J. Jakszcziui nejtikėt, o ir pinigū abejojo ant toliau jam dūti. Kas isz to iszėjo?. Sztai 21 d. Birželio mėnesio laikia pamokslo mus kun. prakalbėjo szitaip: „ant veselijų ir balių tai sumetat gana daug pinigū dėl jaunikio arba kito ko; tai vereziau tūs pinigū mą atidūkit. Atvažėvę į kriksztą tai jus vos nevos iszstenat koznas po \$1 arba \$2; kad jeigu jus mą pinigū nedūsite tai vardan, kaip asz esiu kn., Dievo melsiu, kad jus patiktu netikėtas galas, kad treinas ar pabriky maszinos sutrintu jus, o kad jeigu sirgsite arba mirsite tegul velnes jusų duszes iszplėszė; asz neeisiu pas jus“. Pirmesniūse pamokslūse sakė: „asz esiu vietiniku apasz., dėlto skelbiu zodį Dievo“. Kunige! apaszta-lai ne pardavinėjo „Dvasę szv. už pinigū; kodėl tu tą darai? Kada kalbėjo pamokinimo zodzius, tai neszaukė velnius, kad klausytojų duszes plėsztu, neszaukė lokomotivus ir pabriky maszinas, kad sutrintu ir neszaukė netikėto myrio, kad jų klausytojus paimtu. Nors tu gali priszaukti velnių pilną tą bažnytėlę, vienok Dievas nepavelis mus duszes plėszt. Tai matot broliai, kad mes nepadarome kun. bankierium visu savo turtu, tai jis szauke velnius, kad mus duszes plėsztu. Kaip mes gyvi, tokių pamokslų negirdėjom. Dėlto ku. jeigu tu taip darysi kaip dabar darai, visad piktinsi ir keiksi žmones, tai vardan, kaip mes esam parapijonai, nedūsim nē po vieną tav centą, ir persergstim kitus lietuvis kaip tai: Athol'o, Hardvick'o, Northampton'o ir Northbrookfield'o, Mass., kad nevienas nedūtumėt pinigū J. Jakszcziui ant bažnyczios, ba jis jus apverze ant savo naudos.

Už szitą korespondenciją

neatsako rėdytė, tiktai žemiau pasiraszė parapijonai. Iszdūtojai laikraszczū kurie mylite praszcziokeļfus, priimkite mūsų atsiszaukimą ba atsiszaukeme į visus liet. laikraszczius. Su gūdone parapij. Ths. Migauckas, M. Žostus, I. Levonavicze, A. Rinkevicze.

— Cincinnati, Ohio. Perskaitę korespondenciją, patilpusę 25 num. „V.“, didei nusistebėjau, kaip paregėjau kad pas mus buvęs lietuviszkas kun. ir atliko velykinę iszpažintį. Kiek asz žinau, tai tūm kart buvo prie iszpažinties tiktai keletas puslenkių, apie 8; o reik žinot kad pas mus lietuvių yra ne mažiau į 50 ir nē viens lietuvis tada nebuvo prie iszpažinties, todėl kad patsai kun. Steponaitis pasakė kad nemoka lietuviszkai, tai kaipgi mes nesuprasdami lenkiszkos kalbos galėjom eiti prie jo? Per tai, kad mes nenorėjom užsidėti su tokiais lenkerneis, tai anie mus ir iszvadino 25 N. „V.“ farmazonais. O tai vis tikt dėlto, kad mes netikim į lenkus. Bet tegul jie sako ką nor, o jau mes ponams lenkams nesitursįsim; mes prigimtoje kalboje mokame visus poterius ir jau lenkiszka neketiname mokītis. Kas link-gi to, ką mus iszvadino netikėliais, tai tiek paszkau: teisybė mes į lenkus netikime, bet kaipo katalikai, esame, galiu pasigirt, geresni negu anie puslenkei.

Velykinę iszpažinti mes atlikome pas vokiszką katalikų kunigą, kuris moka lietuviszkai ir lietuvis gūdoja. Parapiją jisai turi Deytone, nepertoli nū mus. Su gūdone M. Masolas.

— Elizabeth, N. Y. Skaitydamas mus gūdotiną laikraszczį „V. L.“ randu daug gerų užmanymų, kas link labo

lietuviystės. Bet czion su skausmu szirdies turiu atsiliepti, kad sunku ką gero padaryti, dėlei tamsumo mus brolių. Sztai teko man nuvykti ant baliaus, kurį laikė draug, szv. Kazimiero. Nemažai czion buvo taip-gi ir svetimtauczių. Kada virszinikas tos draug., tikras kaip matyt Lietuvos sunus, suprasdamas gerai reikalingumą emigrantų namo, atsiliepė į visus czion susirinkusius ir perstatė garbės vertą vyrą S. P., idant tas prakalbėtų į susirinkusius, iszaiszkįdamas reikalingumą to namo ir paukvatjtu paauskauti kiek kuris iszgalės. Ir kaip tiktai pradėjo kalbėti, tūjaus ant salės isz visų kamų davėsi girdėti szvilpimai ir riksmi, tartum czion koki indijonai buvo susirinkę; vienok virszinikas nustabdė jū ir p. S. P. pabaigė savo kalbą. Virszinikas po to norėjo dar pasakyt dėklemaciją labai sujudinanczią, bet kaip tiktai isztarė keletą zodzių, tūjaus pradėjo tartum gyvuliai klykauti, tardami: „czion ne bažnyczia, mums nereik pamokslų“. Tokiu budu tas garbės vertas vyras tapė baisiausiai paniekįtas ir už tai, kad norėjo paragīt jū, kaipo tikrus savo brolius, pamesti panczius tamsybės ir iszvien darbūtis. Gėda jums, Elizabetho lietuvi, kad nemokate žmoniszka pasielgti; tokius laukinius indijonus, kurie suprantate kūmi esate, turite ant kožno žingsnio mokyti ir jų szlektus įproczius peikti. Dėlei keletos tokių tamsūlių ant jus visų pūla debesys tamsybės, už keletą nedorelių visi turite kentėti. Žinokite broliai Elizabeth'o, kad ant to baliaus buvo daugelis atvažėvusių isz kitų miestų, kurie labai nori but klausę tokių garbingų kalbų, bet jus nedaleidote to jiems ir tokiu budu stojotės nožmiausiais anų neprieteliais. Teko po tam man kalbėt su

tūm garbės vertu vyru, tai jisai prasitarė: „geriau nieko nesikiszi į tokius dalykus ir kartu su visais miegoti, tai nors paniekinimo negirdėsiu“. Bet tu broli nepaisyk ant to, darbūkis kiek galint, o su laiku anie susipras ir dėkavos tav, kad atvedei ant tiesaus kelio ir izstraukei izs purvų tamybės.

Su gūdone dėl visų.

Keliauninkas.

Paminėjimas 150 metu,

gimimo T. Kasciuzkos, Minersvilleje. Birželio 20 diena 1896 m. susirinkusių lietuvių buvo suvirsz per 120, ar daugiau smogystų graziame tarp pusų ir kitų medžių proszvaistyje. Matyti galima ten buvo ir mus lietuviszkųjų moterių apie 15 ar daugiau. Ten radosi taipgi alaus, temperenco, porterio ir užkandžio. Pirmiausiai matoma buvo izsigėrimas; potam paskirtas virszinikas. K. Draugelis, prie atidarymo susirinkimo, trumpai izsaiszkino mierį susirinkimo ir t. t.

Ant pirmos kalbos laikimo tapė perstatytas ir patvirtitas T. Astramskas.

Izstrauka izs kalbos T. Astramsko, laikytos apie 6 adyna vakare.

„Mes girdime ir matome, jog lenkai savinasi T. Kasciuzką kaipo už savą tautietį, bet tas yra ne tiesa, jie gali savintis jį tikt kaipo jų kareivį, nės jisai už lenkus kariavo, bet niekumet negal kaipo savo tautietį savintis. Tadeuzas Kasciuzka kariavo ir sziczion Amerikoje už liūsybę smonių; už ką ir nūpelnius apturėjo.

Jis gimė ant lietuviszkos žemės 1746 m. 12 Vasario kaimė Merecovcziznoje, kurs tai kaimas sziaudien priklauso Vandolinui Paslauckui. Kaimas tas yra netoli Lietuviszko Brestiaus (brastos). Aiskiai mums parodo, jog T. K. buvo

lietuviu. Privilegijcs bajo-riszkos dūtos Kasciuzkams per D. L. kunįgaiksztį Vytautą 1306 m.

Kalbėtojas aiskino, kad istorija rodo, jog T. Kasciuzka iki 18 metų buvęs tikt pas savo tėvus, ir jį izsmokinęs jo motinos brolis, senas keliaunikas svetimų kalbų, geograpijos, matematikos ir t. t.

Po tam tapus atidengta naujiems Kadetams Warszawa-je, jis kaipo gabus tame vaikas,ėjo mokslan tūse Kadetūse; izs ten pateko į kariszką mokslinę Wersaliuje. Toliaus, budams Lenkijoje, isimylėjo į jauną grazią Liudviką Vajvadiūtę Sosnowicūse, ir tas isimylėjimas prispyrė T. Kasciuzką trauktis izs Lenkijos Prancuzijon. Kilus tūmi laik 13-kos valstijų Sziaurinės Amerikos maisztui izszilauzime izs po Anglijos letenos, Kasciuzka su 5 lenkais leidosi Amerikon, ir pribuvo į miestą Philadelphia pradzioje Spalio 1776 m. Czion izsdavęs priesz Frankliną egzaminą izs geometrijos ir matematikos, gavo nū kongreso titulą pulkauniko inžinerijos. Į keletą mėnesių Kasciuzka atsižymėjo karėje po*) Trentonu per pacias Kalėdas; antru kart 3 Sausio 1777 m. po Pricentonu ir t. t.

T. Kasciuzka ėmęs dalyvumą karėse Sziaurinės Amerikos su Anglija iki 1783 m. 20 Sausio, tai yra iki pabaigai, ir apturėjo už tai titulą jenarolo brigados.

Kilus sumiszimui Lenkijoje, vėla T. K. tapė apgarsitas Krokavoje vadu kariumėnės, ir po Raclawicais supliekė

*) „Auszra“, 1883 m. ant puslapio 137 raszo Veveršys, kad T. Kasciuzka pribuvęs Amerikon 1778 m. Wajoickis tą patį raszo; bet kaip tai galėjo buti, kad T. Kasciuzka 1776 m. Grūdzio mėnesyje per Kalėdas po Trentonu; 3 Sausio 1777 m. po Pricentonu jau budams pulkauniku ėmė dalyvumą karėje? Czion vis-gi klaidą yra.

maskolius, bet po Macijovicais maskoliai lenkiszką kariumėnę sumuszė, o ir patsai vadas T. K. užgautas kalaviju į galvą, krito tarp 4,000 lenkiszkų negyvėlių. Pasklidus gandui, kad T. K. muszyje zuvo, lenkai rankas nuleido.

Renkant maskoliams nū muszio lauko negyvėlius, Kazokas patėmijo ant vieno tarp negyvėliu, gulinczio kraujūse, balta sermėga apvilktu vyru, ziedą brangų ant pirszto. Kazoks smagei griebės už rankos norėdams pelną pasigaut, tūm laik Kasciuzka guviai sukruoto; kazoks nusistebėjęs klausė — ar ne esi tikt Kasciuzka? Gulėdama T. Kasciuzka silpnu balsu atsiszaukė — Asz esu, padūk man vandens...

Tūjaus subėgę maskoliai su kazokais, patiesė ploszczius ar divonus, ir ant durtuvų paėmę Kasciuzką nuneszė į netolimą stubą, kur daktaras apziurėjo zaizdas. Kasciuzka tūm laik turėjo smagiai perkirsta galvą ir dvi zaizdas perdurtas. Lenkai norėjo atliū-sūti visus imtinius maskolius, idant atidūtu jiems Kasciuzką, bet Katarina II pikeziurna, liepė po kamanda 300 kavalerijos maskolizskos atvaryti Kasciuzką suzeistą į Petropilės Petro-Pavlovską citadelę, 17 Lapkriczio 1794 m.

Į du metus po pakalėjimui Kasciuzkos, mirus Katarinai, caras, sunus jos, Povyilas dū-dams manifestą lenkams kaliniams, izszliū-savo ir Kasciuzką. Tūjaus Kasciuzka izs citadelės tapo nuveztas į palocių Orlovą, kur caras Povyilas su dviem sunumis jį atlankydamas sugražino Kasciuzkai kalaviją sveikindams jį diaszine ranka. Pagal paczių maskolių padavimus Kasciuzka dūdamas carui ranką užkreipė burną savo szalin.

Kasciuzka po paleidimui izs kalėjimo, leidosi izs ten užrubežesna. Sudumojęs grįžti į Ameriką ir užbaigti ten savo

gyvenimą. Kadą gi keliavo per kitas vieszpatystes, visur buvo izskilmingai priimamas.

Antru kartu pabaigoje Birželio 1797 sėda ant laivo „Adriana“ izs Bristolio leidziesi Amerikon, ir į 81 diena kelionės pribuvo vėla Philadelphion.

Kilus tūm laik nesutaikaj tarp Suvienytų Valstijų su Prancuzija reikalūse pirklystės pajurėse Amerikonizskose, vėla Kasciuzka, kaipo tarpinikas, turėjo izs Amerikos leistis Prancuzijon. Sėdęs ant laivo 1798 m. Geguzyje mėnesyje nukeliavo į Bajonna, izs kur ir į Paryzių. Kasciuzka atlikęs savo pasiuntinystę kas link Suvienytų Valstijų ir Prancuzijos, gyvendams ten nors visur buvo priminėjamas izskilmingai bet tapė ir persekiojimū dalytėtas.

Užbaigimas gyvenimo T. Kasciuzkos buvo Szveicarijoj, mieste Soliuroje, name gero jo prieteliaus Zeltnerio.

Kalbėtojas nurodė, kad viską apie tą garsų pasaulėje lietuvi kalbėti, butų per ilgu, bet neatbutinai svarbiausi jo geri darbai verziasi dar szį bei tą apie jį toliaus nuroditi. T. Kasciuzka nors buvo narsus karėse, bet jo szirdis vis-gi buvo palinkus rupestin apie vargszus kaimieczius, kurie buvo Lietuvoje ir Lenkijoje vergais; ir jis projektavojo atliū-sūti kaimieczius nū baudzėvų ir verguvių, kurie matydami spindulį liūsybės, lengvai visi panorės izzyien ginti tėviszkę. Už tokius projektavojimus, jis matydavo nū lenkiszkų szlektų nemalonīgumą; priegtam, reikia pridurti, kad jisai budamas namūse p. Zeltnerio laikia baisiausių žiemų 1816 ir 1817 metų, lankė stubas pavargėlių szelpdamas jūis, ir jį visi Szveicarai kaipo tėvą pamylėjo. Jisai budams da prie gyvasties, isakė, kad jam mirus, tegul jo kuną nesz kapūsna ne kas kitas, kaip tikt ubagai (pavargėliai). 1817

m. Spalio 15 diena isz ryto užmerkė T. Kasiuszka akis. Mirus gi seneliui 71 metų amžiaus, ne kitaip ir buvo. Pragulėjęs kunas pagal tiesas per 3 dienas, tapo leistas į bažnyčią, o isz czion į kapines. Pagal jo paskyrimą, nesžė jo kuną grabe atidarytam szeszi vargūliai, ir kiti szeszi vaikinai aplink grabą, nesžė orderius užtarnautus kareivystėje, kartu ir Amerikos jenaroliszką skrybėlę. Kune T. K. turėjo perdurtą koją ir tris kartus perkirstą galvą.

Isz pradžių tapė palaidotas tarp tamsių beržų kapinėse pagal Soliurą, kur yra kryžius su paraszu „Viscera Thadei Kosciuszko 1817“.

Laidotuvėse. kareivystė nemė dalyvumo, bet kada jį leido Lenkijon į Krokavą, tada pulkas Szveicariszkos kavalerijos pritarnavo iki rubežiui Lenkijos.

Sziadien kunas garsaus lietuvio Tadeuszo Kasiuszkos guli Krokavos Katedroje ant Vaveliaus, ir ten yra augščiausias pylimas supiltas jo atminčiai.

Tai gi matydami isz trumpo kalbos mus garsų lietuvį T. Kasiuszką didžiunu Lenkijoje, kariautoju už liūsybę Amerikoje, o labjauš užtarėju vargdienų, isztariame – garbė mus didžiavyriuj' geram Kasiuszkai; tegul ant jo grabo nesuvysta vainikas atminties?..

Susirinkimas klausė su atyda kalbos apie lietuvį garsų T. Kasiuszką ir užbaigus, visi suplojo rankoms.

Potam apie pusantros adynos buvo pertrauka.

Toliaus K. Draugelis laikė kalbą apie ciesoriszkas valdžias ir jų vainikavimus, bet mus nekurie lietuviai, budami įkaitę nenorėjo prie tvarkos užsilaikyti.

Gal ką buvo da parengtos kelios kalbos, bet radusis nors nedaugiu su aptemusioms žibūklėms, gal reikėjo palikti

ant kito karto.

Smarkunais tankiai pasirodo mus lietuviszki žaleskuriai, nės jiems tvarkos nei doros nereikia, jie kazoko czion su nagaika neturi, na tai skubrus prie pliovonių ir riksmo.

Barnių didžių ir pesztynių nebuvo, tikt jau užbaigus viską ir baigiant skirstytis, koki ten papaikėliai, norėjo dažiu-rėtoja gaspadorystės beveik muszti jog tas nepavelijo stiklus keszenesna susidėjus miestan nesztis.

Tokia tai buvo atmintis sukaktuvių 150 metų, nū gimimo T. Kasiuszkos, tarp Minersvilles lietuvių. *Skibickis.*

— *Lietuviai ima virszu.*

Grijzdamas isz New Yorko valstijos sustojau Elizabeth, iszlipau isz trukio ir paklausiau vieno palycmono kur czia paliokai gyvena. Jis mą atsakė, kad czia jis negirdėjęs paliokų, tikt jis sakė czia yra lietuviai, slovakai ir italijonai, taip, asz pasakiau, tai asz ir noriu rast lietuvius, nės ir asz pats esu lietuviu, pertai noriu surast vieną ar kitą su kūm galėcziau pasikalbėt. Taip jis mą pasakojo kad yra czia lietuviszka bažnyčia, jie turi savo kun., savo draugystes ir kliubus, jų czia skaitosi į 500 ypatų. Taip man akvyvu daigtu pasirodė kad miesto tarnas mą tokią naujieną pasakė, tai yra paveizdu visos Amerikos lietuviams Elizabeth lietuviai kad jūs zino, o kitose vietose jūs paliokais vadina.

P. Daugmatys.

Atsiszaukimas

į gūdotinas draugystes.

Kaip buvo garsinta N. 23 „Vienybės“, jogei laikysim draugysczių delegatų susirinkimą.

Tai gi jau nusamdėm salę, ir paskyrėm dieną, 12 Liepos, Nedėlioj' 2, 30 m. po pietų, po No. 257-259 Liberty Hall

ant Hauston str. New York. Ant to susirinkimo, bus apsvarstymas reikalo emigrantų namo, o ir lengva butų ką geru nutarti, jei susirinks kū daugiaus žmonių, geriaus galima butų apsvarstyti nės tai nevieno darbas, tas prigul visiems atlikti. Bet yra sunku suszaukti, nės drąsos nėra.

Reikale emigrantų namo nekurie ragina tą užmanymą mesti į peczių, o liepe glaustis prie lenkų, toki politikieriai nesigėdi glaustis ten, kur apipeszė iszmes, taip pat kaip ir isz bažnyčių iszmetė.

Ar gi jau mes sziadien nieko negalim nuveikti bet tikt glaustis prie kitų, ar gi mus ten dovanai priims. to nemislykim, nieks dovanai ne laikys vis turėsim jiems brangiai užmokėti. Jeigu mes szitą užmanymą nuleisim garsinimais tai ir kiti, nors ir geriausi butų užmanymai tai ir taip nueis, tą neatbutinai turim atlikti. Malonei užkviecziam gū dotinų draugyscziu, atsiusti delegatus ant virsz minėtos dienos. Užpraszo *Komitetas.*

Miks Stolperjons.

Kart' buvo gražus jaunas pons, Jo vardas buvo Stolperjons, Gyveno tas miestelyje Mus vokietijos szalyje.

Jo tėvs jį laikė neprastai Ir davė mokslo jam pilnai, Skaityt' raszyti ir rokūt', Ir ką be to dar reik žinot'.

Sukrovė jam ir pinigų Bei brangių lobių visokių; Ne buvo Miks todėl varging's Bet tarp kitų žmonių garbing's.

Bet vieno daigto, ak bėda! To buvo jam labai stoka: Jis buvo visur paslusznus, Ale labai nedavadnus.

Kad jis atėjo tarp žmonių Szvankiai pas'elgtis mokanczių, Jis neiszmanė ką daryt' Ir klaustą žodį atsakyt!

Beje, ir tarp listuvnių Neszvankėlių yra vaikų, Kurie į kelnes kisz rankas, Kadang' nežin kur dėti tas.

Arba jie kasosi ausis Nelemtai, ir nuleid akis Kad jūs žmogus įkalbina,

Norėdams gaut atsakymą.

Tai daigtas buvo priegadings Ir Mikui tam nepalaimings Kaip jam reikėjo ženytis, N'imanė kur padingti jis.

Barbike jo graži marti, Labai bagota buvo ji, Priegtam protinga, viežlyba, Stropi ir gaspadiniga.

Jos tėvas karta, pakvietė Jaunikį Miką pas savę, Stuboj' bet buvo daug sveczių Szvankiai pas'elgt papratusių.

Miks džiaugės Omo*) pakviestas, Ir ėjo ne užtrukdamas Į Barbikės puikius namus, Pas žmones ten sus'ėjusius.

Bet jam nueinant, ak bėda! Jį baisi baimė apima, Kaip praded jis pamislyti, Kad reik ten szvankiai elgtisi.

Jis vėlyj' veik isz ten iszskliut Ir vėliai namiej' vienas but', Kur jį ne kožnas gal matyt' Ir jis kaip pratęs gal daryt'.

Į Omo butą įžengdams Jis rangės pasikloniodams Veik ant kairės, veik deszines Besijūkdams isz baimės.

Nės czia jis Omą tropyjo Belaukianti szirdingai jį, Kurs budams szvankus ir stropus Paraszė daigtus naudingus.

Tas sako jam: „Garbing's pone, Jus ilgai užtrukote!“

Ir nor ant savo popierių Jis raszės užbarstyt' smilezių.

Miks staigai gelbėt jam priszok Ale kaip ėjo jam, dabok! Jis smilezių dėžės vietoje Sugrėbęs jūda tintinyčią**).

Iszvožė tą ant popieriaus Bei Omo raszto mandagaus, Kad baisu buvo pamatyt; O tą vėl greitai nuvalyt.

Jisai isztraukęs skepetą, Szilkinę savo szlūstomą, Subjaurino neviežlybai Jog Oms nusijūkė per tai.

Dabar Oms Miką įvedė Į svetinyčią didelę; Czia Miks įžengęs kloniojos, Kaip durnius koks be paliovos.

Prie to su kojoms kaip gaidys Daug į szalis dar grando jis, Ir ne pamatė, kaip viena Pro szalį slinko jam merga.

Ta bliudą nesžė su tyre, Bais' skysta, bet labai skane. Miks trenkė jai į nugarą Su galva savo nei akla.

Isz rankų bliudas krito jai, Sutarszko szukės kad garsei, Tyrelė aslą apdrėbe Miks mislyj' esąs ugnyje.

Bet ėjo jis dar vis tolyn

*) Omas pas Prusų lietuvius reiszkia šszv.
**) Indel' su jūdyla.

Ir stalui bei svečiams artyn,
Ant tyrės kad paslysdamas
Gulėjo veik jis isztisas.

Parpuldams kedę parvertę
Su jauna gražia žiupone,
O ta žiuponė, ak bėda!
Barbikė buvo mylima.

Svečiai isz to nus'gasdami
Suszuko jie labai visi
O Mike ant žemės baisiai ozia
Gulėdams szaukė ir draugia.

Nes gulint pamatydamas,
Jis dar dvi kedes parverstas,
Dumojo žemę drebančią
Ir jau beesą pekloje.

Paskui ats'kėles vėl umai
Jis gėdėjosi ne menkai,
Nueidamas prie kakalio;
Ir pasistodamas prie jo.

Dabar prie stalo privadįs
Jis tapo Omo pasodįs
Grafios Barbikės prie szalies.
Dėl jam iszrodomos garbės.

Czia jį vėl baimė apima
Su szziurpulis visi nauja
Jam rodės viskas dyvinai
Akis nuleido jis smutnai

Dalyta tapė kaip zupa,
Jam skyvį siulė sklidina,
Barbelė jo dūsnį marti,
Sedėdama prie jo arti.

Jis tą priimti ilgstinas
Ir žiūrį akis mėlynas,
Maldūdams zupą palaikyt,
Ir jam mažiaus te nudalyt.

Tam tarpe jis bet padaužė
Skyvelį su tokia syla
Kad pusė zupos garūdama
Barbikės kleida szlapina.

Mike nusigąsdamas isz to
Priimti skyvį stroszyjo
Bėgriėdams tą, bet per staigai
Tąj apvertė nemandagei.

Puikiųjų savos ant sterblių,
Garai pakyla kad nū tų,
Bebandant jam atsikalbėt
Gana kitą skyvį jam padėt,

Barbikė su szlape kleida
Szalin paejo viežliba,
Kitus apsvilkti rubus
Kuris turėjo dar sausus.

Dabar Mike valgyt skubinos,
Ir įkisz kaip apmonyntas,
Kampeli baltos staldrobės
Į plysi savo knypskylės.

Be valgydamas jis jūkėsi,
Ir perdėm veidą szlūstėsi
Su skepetate tintina
Tolindams baimės prakaitą.

Bet nebėreikės jums pasakyt,
Koks bausis buvo jis matyt,
Aprindams veidą su purvais
Isz tintos kiluseis, jūdais.

Dabar kaip vienszirdžei visi
Pradėjo svečiai jūktisi,
Tai Mikas pamatydamas
Pliakius ant savo skepetos,
Suprasdamas ta negandą,

Szalin nū stalo szok' staiga
Į kuknę veidą numazgot,
Per tai ir baltas vėl pastot.

Bėbėgant jam bet bėg drauge
Su visais rykais staldrobė
Peczenkos, plėczkos szokinej,
Ant žemės toj' dyv'noj' czesnoj'.

Mike mislyjos apžynautas,
Ik' Oms labai nugandintas
Sugriebęs laikė staldrobę,
Isz knypskylės isztraukdamas ją.

Pastojęs liūsas Mike zovada
Namon parkurė ulyczia
Pasibaidydamas žmoniu,
Draugystė szvankią mylinczių.

Kamaroj linojo jisai
Nedėles ketures tykai,
Galvelės dėl skaudėjimo
Gulėdams ant patalo.

Jam zenitis nebe patink,
Todėl tu jam tai ne primink;
Szeip jam pripūl bėda ana,
Ir tūj drugys jį purtina.

Geriaus patsai sav tėmikis,
Kad ne pas'elgtai kaip ir jis,
Kūczės nueidams prie marczios,
Arba draugystės kur szvankios.

Ką maczij, žmogui bagotums?
Ką maczij' ir rabų gražums?
Jei patogumo jis netur
Ir elgias neszvankei visur.!

Lietuvaitė M. S

Nekroliogas.

„Vienybės L.“ N. – 22 buvo
minėtas myris mūsų gerbtino
tautiecizio Vytauto Juszkevi-
cziaus, kurio dabar talpiname
nekroliogiją arba gyvenimo
bėgį.

21 Balandžio szių metų pa-
simirė Dorpate 26 metų savo
amžiaus magistratas sulygina-
mos gramatikos Vytautas Jusz-
kevicze. Vytautas Juszkevicze
gimė 31 diena Ruggjuczio mė-
nesio 1870 m. Ekaterinaburge,
Permo rėdyboje, kur tėvas jo
visiems gerai žinomas Jonas
Juszkevicze buvo mokintoju.
Metūse 1875 tėvas velionio ta-
pė pagal praszymą perkeltas į
Kazinį taipogi per mokintoją
trecziosios gimnazijos. Isz
pradžios velionis mokinosi na-
mie po prieveizda gimdytojų,
labjausiai tėvo, kurs isz visos
szirdies geidė įpilti į jauną du-
szią meilę tėvynės ir tautos.
Tikt metūse 1884 Vytautas
pradėjo vaikszioti į penktą

kliasă trecziosios gimnazijos
Kazanyje. Priežastis kodėl
velionis ankszciau ne įstojo
į gimnaziją buvo ta, kad jis
isz mažų dienų buvo menkos
sveikatos; prie to prisidėjo dar
ir tas svarbus dalykas, kad tė-
vas nenorėjo, idant sunus jo
isz mažumo priprastų prie sve-
timtauczių. Pabaigęs gimna-
ziją, Juszkevicze įstojo į Ka-
zanio universitetą; sekdamas
pėdomis tėvo savo, pasirinko
filologiszką fakultetą. Moki-
nosi universitete slaviszkas
kalbas ir rusiszką literaturą.
Mokslas vedės puikiai, nės me-
tūse 1890 tapė velionis apdo-
vanotas fakulteto sidabrinu
medaliu už konkursinį darbą:
„istorija literaturi i jazika ka-
szubov“. Pabaigęs universite-
tą su diplomu pirmo laipsnio
V. J. pasiliko Kazanyje per
mokįtoją francuziszkos kalbos
prie antrosios gimnazijos, tu-
rėdamas stiprų norą pasilikti
prie universiteto dėl tolesnio
įsilavinimo lingvistikoje. Bet
isz priežasties, kad vieta prie
universiteto buvo jau užimta,
velionis paliko Kazanį ant vi-
sados ir persikėlė į Dorpatą,
idant po apveizda profesorių
Bodonin de Courtenay ir Leo
Meyer triusti dėl ekzamino su-
lyginamos gramatikos. Iszda-
vęs egzaminą Lapkriczio mė-
nesyje 1894 m. V. J. keliavo į
Petrapilį jieszkoti laimės, nors
apie protekiją negalėjo nė
manyti. Bet ne ilgai reikia
velionui klaidžioti po Petrapil-
į, nės ministeris Apszvietimo
tūjaus paliepė priraszyti jį
prie ministerijos ir davė pa-
szalpą, idant vaziūtų ant ke-
turių mėnesių į Suvalkų rėdy-
bą dėl isztyrinėjimo dzukisz-
kos tarmės. Dar Petropilyje
beesant, Akademija mokslų
pavedė jam redaktorystę žody-
no parasyto jo dėdės kn. An-
tano, o dalimis į rusiszką isz-
verstą tėvo jo Jono Juszkevi-
cziaus (ikitol redaktorium to
žodyno per 10 metų buvo prof.
Fortunatov'as, kurs tada atsi-

sakė). Pervartęs rankrasztį
velionis persifikrino, kad esti
daug žodžių be kirczio ir ma-
žai vartojamų, apie ką ir pra-
neszė Akademijai Mokslų.
Akademija nusprendė dūti V.
J. paszalpą dėl peržiurėjimo
rankraszcio ant vietos, kur
buvo parasytas. Darbas
Dzukijoje tęsėsi nū Kovo iki
Liepos mėn. 1895 m. Isz Dzu-
kijos velionis traukė ant ke-
turių mėnesių į Veliūną. Lai-
ką, Lietuvoje perleistą, V. J.
laikė už laimingiausią savo
trumpam gyvenime. Ne pa-
kakdavo jam žodžių dėl isz-
reiszkimo visų tų jausmų, ko-
kių szirdis jo buvo pilna, pa-
grįžus isz Lietuvos. Žodžiu ir
darbu jis szelpė per tą laiką
savo nuskurdusius ir tamsius
tautieczius. Pagrįžęs isz Lie-
tuvos į Dorpatą ir pritaisęs
dėl spaudos literas E ir G žo-
dyno, vaziavo į Petropilį dėl
atlikimo atskaitos savo darbo
Lietuvoje ypacziai apie dzu-
kiszką tarmę. Tūtarpu vie-
nas isz profesorų universiteto
padarė jam viltį, kad jis pa-
dūtų praszymą į filologiszką
fakultetą, idant priimtų jį per
privat-docentą sulyginamos
gramatikos. Praszymas tapė
priimtas ir 16 d. Kovo mėn.
velionis skaitė savo pirmąjį
lekciją priesz sąnarius fakul-
teto. Ant ateinanczio pusme-
czio velionis norėjo apgarsyti
lekcijas: „obzor zwukow i
form lietowskavo jazika.“ Czia
užtekėjo szviesiausi zvaigždė
V. J. ir pasakė savo apogeją.
Bet ne buvo jam lemta naudo-
tis isz tokių sąlygų. Tūjaus
po atlikimui pirmo skaitymo
universitete, Vytautas apsirgo
tifu. Nors dar visą savaitę
gyvenę Petropilyje ir laukę
lietuviszko teatro, bet buvo
jau taip perimtas ligos, jog at-
vaziavęs ant Velykų į Dorpatą
pas motiną, atsigulė ir dau-
giaus nebeatsikėlė. Praliedęs
keletą dienų, paliko be supra-
timo, tikt laikas nū laiko atsi-
gudavo; tokias valandėles su-

naudodavo dėl to, kad su aszromis praszydavo, idant lietuviai myletu savo tėvynę ir brolius ir rengtus, kaip galėdami atgauti savo tiesas.

Temperamento buvo velionis labai gyvo; greit labai užsidegdavo kalboj: reikdavo tik tai pakliudyti lietuviszką klausymą; budo buvo atviraus teisaus; mylėjo teisybę, pats pagal tesybę elgėsi ir kitiems ne bijodavo teisybę į akis drėbti; buvo vyras stipraus noro ir energijos: tikras patriotas, garūjantis karszta meile savo tėvynės ir brolių. Priegtam buvo žmogus grynai altruistas: gyveno daugiau dėl kitų, neg dėl savęs. Kad būtų apsigyvenęs Petrapilyje, būtų visą savo uždarbį atidavęs labdaringai drg. Turėjo daug užmanymų kaslink lietuviszko klausymo; vieną isz savo užmanymų būtų szia vasarą isztesėjęs, ypacziai norėjo su pagelba Akademijos Mokslų padaryti kongresą lituanologų dėl apkalbėjimo svarbaus dėl lietuvių klausymo apie statraszą; o kad jis viską, ką jis dėl labo savo mylimos tėvynės užmanęs buvo, būtų padaręs, nėra ką abejoti, nės Petrapilyje turėjo jau didelę įtekmę.

Ką mokslas nustojo jo ypatoje, o labjausiai ką mes lietuviai, tai ateitė būtų parodžius. Mums, kurie velioni pažinome ypatiszka, paliks jis gyvų paveizdžiu gero lietuvio ir darbsztaus tėvynainio.

Levis sit ei terra!

Dorpate, 20 Balandžio 1895m.

Svirplis.

Isz „Varpo“ N. 5, 1896

Užmokėjo už laikrasztį.

“VIENYBE LIETUVNIUKU”.

J. Melsback Meriden	„2,00
S. Baltruszaitis Wilkes Barre	„2,00
Alex Simanavycze „	„1,00
M. Dzidolik Luzerne	„2,00
M. Latoza Wilmington	„1,00
A. Skinbiskis Spring V.	„2,00
J. Maraszka Buckmontain	„2,00
A. Staniulevyczius Elizabeth	„1,00

J. Spokauskas Elizabeth	„1,00
E. Wagner Johanesburg Africa	„3,00
S. Kilotaitis S. Boston	„1,00
J. Rucevicze Warehouse Poent	„1,00
J. Anskis Glenlyon	„2,00

PUKIAUSIAS HOTELIS,
nes niekur negausi taip gardaus Aluczto, Dektinės, ar Cigarų isz tikral turkiszko tabako, kaip czlon, t. y. pas

JUZA VALINCZIŲ
EDWARDSVILLE, PA.

BRIDGEPORT HOTEL,
JURGIO KRANTAUCKO. Užlaikau visokius gėrimus: Alų, Arlelką, Porterį, Ellų, gerus Cigarus ir t. t. Turiu taipgi salę dėl susirinkimų draugystėm ir dėl balų. Kožnam dudu gerą rodą reikalau. Tikrai nepamirszkite mano antraszo, Jurgis Krantauckas, 221 Kent Ave. BROOKLYN, N. Y.

Pajieszkojimai.

Pajeszkau sav doros merginos tikros lietuvaits, mokanczios raszyti ir skaityti nors lietuviszka. Praszau atsiszaukti ant žemiau padėto antraszo ir prisiusti savo photographiją. Esiu vyras geras ir turiu gera užsilakymą.

Adresas mano toks:

Mr. V. J. Picton,
13 Emerson Ave.
Montello, Mass.

Piknikas.

Draugystė „Lietuvos Sunų“ isz Wilkes Barre, Pa. kele pirmą pikniką Utarnjke 14 d. Liepos [July] ant Hanover Park. Užpraszone visus brolius ir seseris ant taip iszkilmingo pasilinksminimo, nės tokio pikniko da niekados nebuvo, kokį mes szjmet ketinam iszkelti.

Prasidės nu 8½ isz ryto ir trauksis iki 10 valandai vakaro.

Puiki muzykė, isz 6 lietuviszkų muzikantų, grajjs smagiausius lietuviszkus szokius.

Visus meilingai užpraszo Komitetas.

Pobudžiai airiu gyvenimo.

(Realities of Irish life)

Paraszė W. S. Prench.

(Tąsa.)

✓ Lig sziam laikui manę nepriimdavo ant tarymųsi, ką iszrinkti – sandarą ar karą bet dabar, kad kara buvo apszaukrint ant to, musų dziaugsmas,

virtos kliasos, buvau priimtas liūsnoriu ir buvau vienu isz jauniausiųjų „užsidarymo“ karzygių. Dziaugsmas, kurį asz jaučiau prie vieno atminimo apie maisztą, pereina visoki apraszymą, dar ir dabar mano nūmonę. Asz nepriemiau jokios dalinjystės pri-taisyme minos priesz daktarą; asz negyriau nekiek tos sztukos ir su didžiausiu noru bučiau patraukęs jį prie pabaudimo, jei bučiau galėjęs padaryti tai pagal musų garbės kodeksą: asz negalėjau jo užkėsti. Vadai busenczio „užsidarymo“ taip pat jo neuzkentė. Bet mes taip buvome įnirtę už tai kad mums atėmė musų seną privilejų, idant pabausti už perzengimą, kuriam mes buvome nekalti, kad mes nutarėme užsidaryti, jei mums atims dar vieną szventę. Mes ketiname padaryti tai už sąvaitės po paskutinio szventės atėmimo.

O'suell sakydavo, jog „Airija – tai krasztas, kurs labjausiai myli teisybę“ ir pridėdavo dar, jog jis ypacziai „kambinacijų krasztas“. Ir be abejonės krauje kiekvieno airio drauge su jautria teisybės meile kyszi ir palankumas prie maiszto. Asz negaliu kitaip sav iszaiszkinti visatinio dziaugsmo, kurs apėmė mus, kada buvo nuspręsta „užsidaryti“. Mes pagaliaus neturėjome progos kelti maiszto nei isz priezasties kylimo isz prispaustos lūmos. Mes visi buvome protestantais, visi prigulėjome prie lūmos, kuri vadinasi vieszpataujanti lūma. Mes visi buvome sunumis gentleman'ų; daugelio isz musų tėvai buvo landlord'ais ir dėlto tai niekados nebuvome aukomis varginanczių agrariszkų įstatymų, ir iszimant patirtą nū daktaro neteisybę, nės vienas isz musų nebuvo au-ka jokios szaukianczios atmonijimo neteisybės. Ir nežiurint ant to, musų dziaugsmas,

atminus apie maisztą, buvo neapribotas.

Diena, kuri turėjo nuspręsti sandorą arba karą, užstoji ir vėl praskambėjo daktaro apgarsinimai: ryto nebus szventės. Nės zodžio nebuvo iszarta tarpe mokytinių. Jis iszėjo tarp visatinės tylos. Popiet mes susirinkome priprastoje musų sąeigų vietoje, idant nieko nelaukiant sutverti maisztą.

Mes taip seniai tarėmės apie tą visą reikalą, musų plianai subrendėjo pilningai, pasiliko tikt įvesti jį darbą. Kas per dziaugsmas! kas per iszkilmė! Mes stojomės už teisingą reikalą. Musų „užsidarymas“ užlaikys nedasilytėjime senas mokyklos tiesas ir atidūs jas nesuteptame grynume ainiams! Mes tvirtai tikėjome, jog musų vardai bus iszraszyti busencziūse mokyklos padavimūse, kaipo vardai laimingų vadų garsaus maiszto. Musų linksmybė, pasiekusi didžiausio laipsnio, buvo gal biskį padidinta ir gurkszniais punch'o isz degtinės, kurį mes slapta perneszdavome ant musų susirinkimų ir kuriū mes, kūpai pasibaigus stiprinome savo nuilsusias spēkas. Tada mes pasirįzome arba pergalėti arba numirti.

Musų maiszto priezastis gali pasirodyti menka, bet musų prisitaisymai buvo toli nemenki. Lig tam laikui buvo vienas ar du nenutikusiu bandymu pakelti ir tada ranka nelaimingo prižiurėtojo ką tikt nebuvo nukirsta su kirveliu. Tie maisztai buvo veikiai nuglemžti. Dabargi mes pasirįzome užsidaryti ant keleto dienų, o jei prisieis, tai ir sąvaiczių, kol neatstovėsime musų teisingo reikalo.

Prasidėjo darbszcziausieji prisitaisymai. Mes nuvijome trepkas isz virvių su gelezniais kabliais ant galų, idant vakarais perlipinėti per sieną, kuri buvo pastatyta aplink pievelę, paskirtą dėl zaidimų.

Tokiu budu mes padarėme dizecius pirkinius mieste. Dizeciai buvo parengta dūnos, kurios galėjo užtekti mūsų garnizonui mažiausiai ant isztiso mėnesio. Mes nusipirkome keletą didelių surių, kaip maistą, nesibijancio greitaus sugedimo. Buvo nupirkta taip pat užtektinai degtinės ir biskų vyno. Keletas palčių vyrų laszinių buvo suderėta pas yvairius mėsinjkus. Nedideli alaus boseliai tapo su dideliais paojais nuleisti ant virvių per sieną.

Ant galo mes nusipirkome septynias ar asztūnias szau-dyklas, kulkas, parako ir smul-kiausių szrūtų, žinomų po var-du žvirblinių. Mes taip pat pasirupinome parengti keletą rėczkų dėl vandens, kurį keti-nome persineszti naktį, paskir-tą užsidarymui.

Nupirkimas tų daiktų, jų pristatymas ir užslėpimas sau-gioje vietoje buvo darbu ne-lengvu ir paojingū. Mes slė-pėme jų į rusius, kuriūs isz-kasėme priesz tai ant mūsų pievelės.

Prisieidavo dirbti tamsūse vakarūse. Siena turėjo 12 pėdų augszcio ir atidengimas paojus buvo didelis. Mūsų garbės kodeksas iszgelbėjo mūsų užmanymą. Nė vienas isz mokytinių ne „sufiskalijo“ (neiszdavė), nors visi lig vie-nam žinojo, kas taisosi. Asz neturiu nė mažiausios priezas-ties manyti, kad mokyklos vy-riausybė nors kiek užūdė arti-nantisi maisztą.

Prisitaismai buvo pabaig-ti, dvideszimti keturi liūsno-riai (volonterai) tapo iszrinkti priimti dalinjkystę maiszte. Jie turėjo iszkilmingai prisiek-ti turėties iszvien su savo va-dais ir nepasidūti, kol nepasi-dūs vadai. Mes iszrinkome dėl savo „užsidarymo“ erdvą gultuvę ant virszaus mokyk-los. Mūsų plianas buvo toks: kad mus pagal paprotį prižiū-rėtojas užrakys ant nakties,

mes atplėszime duris, iszleisi-me kelis mažus vaikus, kurie negalėjo eiti iszvien su mumis, įleisime vyresnius mokytinius, kurie gulėjo szalimais kitame kambaryje, įneszime mūsų pa-rengimus, kurie jau buvo per-neszti isz rusių ant trepkų ir kad viskas bus parengta, pa-dūsime ženklą. Tada vinyš ir plaktai atvirai iszeis į aiksztę; tada užkalsime duris geležinė-mis volomis iszvidaus, tada iszsiplės maiszto vėliava ir ka-ra bus apszaukta.

Viskas atsiliko pagal plia-ną. Devintoje valandoje mo-kytiniai tyliai ir ruszciai susi-rinko į gultuvę. Prižiūrėto-jas laukė, vaikszciodamas isz-ilgai ir skersai, kol mes nusi-taisysime ir atsigulsime ramiai sav į lovas. Bet vistik nuty-lo jo žingsnių garsas ant pas-kutinio trepkų laipsnio, kaip mes visi iszszokome isz lovų. Buvo mėnesiena, prie langų nebuvo nė užlaidų nė lange-nyzių, ir szviesos buvo isztek-tinai dėl mūsų prisitaismų. Keliose sekundose mes visi buvome apsitaisę; durys tapo tyliai atplėsztos parengtais jau pirmiau prietaisais; maželiai be garso pereziauzė į szalimais esantį kambarį, keletas vyres-niųjų taip pat tyliai pas mus isz to paties kambario, kurio durys buvo atidarytos tū pa-cziu budu. Matracai po tris į eilę tapo prispausti lovomis prie durių; szaudyklės tapo prikimsztos žvirbliniais szrū-tais, ir kad viskas pasibaigė, mes iszkilmingai užtikrinome viens kitą, jog nors mes la-bjausiai vengiamo atimti žmo-gui gyvastį, vienok mes, jei busime užpulti, ginsime mūsų tiesas lig paskutinio kraujo laszo.

— Sztai dabar, tai ką asz vadinu, ramybė! suszuko kiek galėdamas, vienas mokytinis, kurs negalėjo sulatkyti to-liaus savo smagumo.

Mes dvi sanvaiti neužmer-kėme akių, besirūszdami prie

tos valandos. Ji užstojo ga-lop. Mes negalėjome susi-laikyti ir suszukome yvairiais balsais.

— Kalkite smarkiau, vai-kai, kalkite, kiek tikt iszgalite, praskambėjo vado balsas.

Viename akymirksnyje už-kalo tuzinas plaktų į tuziną didžiausių vinių ir durys tapo stipriai užkaltos.

— Matracus prie durių, praskambėjo paliepimas. — Prispauskite jūs trimis lovų eilėmis ir prikalkite lovas stipriai prie grindų, idant ne-galėtu jų nėpajudinti. Tegul-dų geriausiu sziauliu gulasi po lova durių link su pakeltais gaidžiais, pasirūszę szauti, kaip tikt asz dūsiu ženklą.

Isakymas buvo atliktas, ir mažiaus, kaip per penkes mi-nutas, viskas vėl nutilo. Mes drebėjome; mums neteko kva-po, — taip buvome sujudę, o vienok pasirūszome kovoti po pirmo mūsų vado žodžio.

Nepraėjo nė pusės minutės po mūsų prisitaismo, kaip mes iszgirdome žingsnius pri-žiūrėtojo, iszgąsdyto plaktų bildėsiu. Jis galėjo per duris iszgirsti, kaip tvaksėjo mūsų szirdys. Jis pabandė su rak-tu atidaryti duris; skylė buvo užkimszta.

— Įleiskite manę, tarė jis drebancziu balsu.

— Neįleisime, kollaik mums nesugrązins mūsų tiesų, atsakė mūsų vadas tvirtu balsu.

— Vaikai! tai baisus daik-tas. Asz mėldžiu jus, įleiski-te manę, sakė prižiūrėtojas. — Mes pasznekesime apie tą da-lyką, pirmneg paszaukti dak-tarą. Asz užtariu jau už jus — ir gal dar galima padaryti ką norints.

— Niekados! suszuko mūsų vadas. — Niekados, kol mes negausime mūsų tiesų. Mes gan ilgai bandėme gerūju gau-ti jas. Mes neatidarysime du-rių, kollaik mums nebus su-grązintos mūsų szventės.

Prižiūrėtojas suprato, jog

tai maisztas, apie kurį jis spē-jo jau keletą dienų. Maiszti-nikai jau pradėjo kovoti. Jie nebandė toliau vesti sankalbių ir tū jau nuėjo apsakyti viską daktarui.

Mes negalėjome dasiziniti, kokį įspudį padarė ta zinia ant daktaro. Asz manau, jog labai liudną. Asz esu tikras, jog jis pradėjo jau abejoti apie iszmingumą savo pasi-elgimo; bet užėjus taip toli, jis skaitė už savo priedermę neu-zsileisti. Jis paskui sakėsi man, kad jis seniau spējo, jog taisėsi kokia nors mokyklos de-monstracija, dėlto kad mokyti-niai rinkdavosi į nedideles kruveles ir tū jau iszsiskirsty-davo, kaip tikt jis pasirodyda-vo, bet jis nemastė, idant ga-lėtu taisytis tikras maisztas.

Daktarui vienok nestokavo drąsos. Jis paszaukė darzi-niką ir liepė jam pasiimti di-delį kirvį. Panaktinis (sar-gas) Ned'as Grimes'as neu-trukę pasirodyti su sunkia ge-lezine dalba; ir visi tryš tvir-tais zingsniais pasikelė augaz-tyn. Praskambėjo balsus bil-dėsis į duris. Mes žinojome tikriausiai, jog tai buvo pata-daktaras, bet niekas isz mūsų neatsiliepė nė žodžio.

— Vaikai! tarė ramiai dak-taras. — Asz bijau, kad jus pasielgėte labai neisztaintin-gai. Asz numanau, kad jūs, kaip tai yra vadinama, užsida-rėte. Bet jūs turite suprasti, gerai apmastę, jog kiekvienas tolygus bandymas ant nieko. Asz turiu žmones su kirviais ir geležinėmis dalbomis, jie vienoje valandoje iszmusz jusų duris. Jei jūs atidarysite pa-tys, asz pasirupinsiu užmirsz-ti visą, kas atsitiko ir galbuti asz pasistengsiu ant ateites taip pasielgti, kad abi szali bus užganėditi. Jei atsisaky-site tą padaryti, asz liepsiu isz-laužti duris, ir jūs busite pa-bausti už jusų neiszmintin-gumą.

(Toliaus bus)

LIETUVOS ISTORIJA

(Tęsa).

1472. Tūm besirupinant Kazimierui, atkeliavo iszkilminga siuntinė Vengrų, kuri gūdesi Kazimierui dėl smarkio rėdo Unijado kliukdami nū jo glamžos ir kviesdami jo sunų Kazimierą į sostą savo rikės. Tardami, jei neglemž jūs Kazimieras nū smarkybės ir tirionijos, tad jie patys pasidūs Turkams, kurie jūs lengvesnei rėdys, nekaip Unijadas. Tūm kartu Lenkams bus didei paojus, jei Turkai jų artymais rasis. Nieks nenor turėti artymais Turku, arsiliėpė Kazimieras su dūmčiais sakydamas, viskas yra patiekta ir Kazimieras karalaitis kūveikiausiai į Nitrą keliaus, kame tenai pagal sakymą siuntinių didūmėnė Vengrų jau su kariauna susirinkusi laukianti jo ateinant. Kaipogi Kazimieras karalaitis paėmęs 600 joties traukė į Vengrų žemę su siuntiniais. Bet atėjęs į Nitrą nei vieno iš didūmėnės nerado, tūjaus pats savo kariauną palikęs į Gilavos pilį prasiszalino, neilgai tenai užtrukęs pagrižo į Lenkus ir Dopszicose gyveno, kursai ilgainiu išsižadėjęs kārunos szventu tapo.

1473. Tūm tarpu senis karalius stokojo mantos: kaipogi iszrėdymas sunų į karalius Vladislavo į Czekų, Kazimiero į Vengrų daug jam surijo aukso ir sidabro. Todrin atkeliavo į Lietuvą ir sueime Vilniuje prasžė tėvunų idant ukininkams Lietuvos rinkliavas užsakytu. Mokesnis buvo nedidelis, bet didei vėlai žmonės teiszsimokėjo; todrin jog didei gyvūliai krito ir žmonės mirė: kaipogi nepaprasta kaitra ir giedra iszdegino nevien javus ir veję, bet krumus isz szaknų, paczios upės taip buvo iszdziuvusios, jog patį Nemuną ties Ragnėne perbristi galėjo. Tokia giedra atvedė baisius badus ir visūmėninius marus gyvūlių ir žmonių, laukūse ir pilyse, kalnūse ir giriose visur svietas mirė it lapas krito. Ant laimos dar Lietuvių, už rubežiaus dar nei kokios karės nepasitiko, bet ta laima neilgai tepatvėrė.

1474. Karalius kitu nieku nerupinos tiktai stūnams karuną įteikti, todrin rįzosi su Motiejum Unijadu kariauti, idant Vladislavui Czekų, o Kazimierui Vengrų karuną įgautų. Kaipogi liepė tūjaus Lietuvos kariaunai su etmonu Boreikiu į Vengriją traukti, kuriam atkakus į Mistavos pilį pats Kazimieras sunėręs Lietuvių kariauną su Lenkais dupsziojo į Sileziją. Motiejus atsisuko į Muravus su kariauna ir sustojo priesz Lietuvių abazą, viena dalis Lenkų, kuri padargą karės saugojo kliuvo į nagą Motiejui. Jau Lenkai buvo begurstą, bet Lietuvių drąsi jotis szoko jų gelbėti. Tūjaus isztiko į aiszkia muszą, bet Motiejus regėdamas neperlauszęs Lietuvių rindų prasiszalino nelaukdamas muszos galo.

Bet Unijadas tūm nenusigāsdamas, kūm smurtesniai ėmė kariauti Lenkus: kaipogi szuntakiais pasala įpūlės su 6000 joties nakcia pilį Zmigrad užėmė, Pilzną, kitą pilį su žeme sulygino. Siaubdamas visoms pusėms ugne ir kardu į Krasnos pilį atsirėmė. Kazimieras vėl su Lenkais nū savo pusės nenorėjo pasidūti ir isz peties stembė: kaipogi įsakė visiems ukininkams tos apygardos į ginklą kibti ir neprietelius ramdyti, bet šie sav į pakajų ir lepumą įpratę kaipo priesz kryževius kariaujant, retas kurs isz tarpo jų buvo buvęs karėje, iszvirtę į tinginius negalį žiemos szalczių iszkentėti, kada

viens kada kits svaigiojo rinkdamėsi į burį bei plėszdami bažnycias, valsčius isz kurių pavarę gyventojus, patys jų trobelėse lindodami veizėjo kaip neprietelius sodžius ir pilis degina. Unijadas tūm tarpu jau ketėdamas sandarauti, jau apent sandarų rengdamas graudino Lenkus. Kazimieras vėl su-traukęs 60,000 Lietuvių ir Lenkų ėjo priesz Unijadą, kuri aiszkiai butu nuveikęs, jei kariaunoje Kazimiero butu tvarka, o tarp vyresniųjų Lenkų kliautis ir vienybė buvusi.

Taip besigrument Kazimierui su Vengrais, Martynas Gosztautas urėdas Kijavo 5 tekunus arba kurierus kitą po kito atleido pas Kazimierą praneszdams, jog didi gauja Tautorių be žinios jų vieszpaties traukia į Lietuvą ir Lenkus terioti, idant jam pagelbą karėjūse ir mantoje suteiktu; bet kaip visūse savo reikalūse rambus ir trunkus ne tikt nieko gero neparėdė, kuriūmi butu neprieteliaus iszvengę arba sudraudę, bet dar neįsakė Padalijos gyventojams, idant prasikraustytu. Ir taip, kaip buvo sakyta, netrukus 7000 Tautorių įpūlę į Padaliją apygardas Kamiencziaus, Alicziaus, Glinėnų ir Danajavo pilių baisiai baiseniai nuteriojo, didį grobį iszsivežė ir daugybę imtinių pavarė. Visur verksmai, dejavimai aidėjo, tuli aiszkiai ruzgė sakydami, kito karaliaus reikia, jei nū esancziojo nei pagūdōs nei pagelbos negal gauti. Kaip visados taip ir sziūm kartu Lenkai įtarliojo Lietuvius, kaipo butu tula Lietuvos didūmėnė tyeziomis iszleidusi su dovanomis kuning. Glinkij pas Tautorius, idant tąs nelaimas Lenkams sukeltu.

Tūm tarpu karė Vengrūse jų ilgyn jų smurtytyn tęsėsi: kaipogi Kazimieras turėdamas 60,000 Lenkų ir Lietuvių tūjtimpos įvairia laima Silezijoje su Unijadu grumėsi. Ant galų galo padarė paliaubas ant pusantrų metų.

1475. Kad taip krikščionys katrie katriems sprandus laužė, Turkai artinosi pilėn Kappos, bet iki jiems neatėjus, jos ukininkai atleido savo siuntinius pas Lietuvius pagelbos kliukti, bet tenai nieko negavo: kaipogi Kazimieras norėjo su Czekais ir Vengrais pirma atsirėžti. Ir taip Kappa teko Turkams. Tai žiniai atskriejus į Kijavą, Metropolita iszgir-dęs ją nū iszgāsczio užstalėje Gosztauto besėdėdamas numirė it perkunija nutrenktas. Nū tenai Turkai gukė į Valakiją ant Stepono vieszpaties, idant jam praėjusio meto nūkritį atmonytu. Steponas iszsiuntė skubina žinią pas Kazimierą skatin-damas į talką, kursai tūjaus užsakė visūmėninį sueimą į Liubliną Lenkams ir Lietuviams, tenai tuli stigavojo, jog reikia Valakus ir Moldavijonis kaipo savo tarnus glemžti nū Turkų, kas dėl paczių Lenkų yra reikalinga: kaipogi Moldavija kaipo muras buvo Lenkams nū Turkų, bet daugiaus rados tokių kurie nairėsi tą daryti ir Turkus kibinti, ir taip Stepono siuntiniai nieko nepeszę namon pagrižo.

Sueimui pasibaigus atkeliavo Izaokas isz Trebizondo Persų siuntinys, jis norėjo karalių perkalbėti, idant ateinanti, metą su visa savo gale keltusi priesz Turkus, žadėdamas, jog vieszpatis jo Usang didysis, Persų ciesorius 300,000 karėju į talką atleis ir taip nū dviejų pusių galės Turkus suremti. Kazimieras pagal savo budą neatsakė rįžtinai, vienok sakėsi siuntiniui pasitiekęs esąs į karę, ciesorius Tautorių ir kitų krikščionių vieszpacziai szelps kardais ne žodžiais. Izaokas su atsaku iszkeliavo kitų karalių telkti, bet niekur nieko negavo: kaipogi kiekvienas norėjo labu savo artymo gyventi, o niekas nerupinos visūmėniniu labu. (Toliau bus).

